

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Document marc del programa d'aprenentatge-servei

Consell de Govern

Sessió ordinària de 23 de febrer de 2012

DOCUMENT MARC DEL PROGRAMA D'APRENTATGE - SERVEI

1. OBJECTIU

L'objectiu del Programa d'Aprenentatge – Servei de la URV és la **institucionalització** de l'Aprenentatge – Servei (en endavant, APS), una metodologia d'aprenentatge consolidada o en vies de consolidació en altres països i que compta ja amb experiències conegudes i reconegudes dins de la URV.

Taula 1

Una pràctica institucionalitzada és:	Una pràctica marginal és:
Rutinària	Ocasional
Estesa	Aïllada
Legitimada	No acceptada
Esperada	Incerta
Recolzada	Feble
Permanent	Temporal
Resilient	Vulnerable

Font: Andrew Furco (2009). *Institutionalizing Service-Learning in Higher Education* (Office for Public Engagement. University of Minnesota)

Taula 2

Elements de la institucionalització de l'APS
1. Definició i objectius clars de l'APS
2. Visió a llarg termini del rol de l'APS a la institució
3. Vinculació de l'APS a la missió institucional
4. Consideració de l'APS com a vehicle per assolir altres objectius de la institució
5. Implicació i recolzament ferm per part del professorat
6. Consideració de l'APS com a vertadera activitat acadèmica del professorat
7. Coneixement per part dels estudiants de les opcions d'APS a la universitat
8. Rol actiu dels estudiants en la promoció de l'APS en les seves titulacions
9. Consideració dels membres de les comunitats participants com a membres de la comunitat universitària
10. Existència d'una estructura de coordinació de les activitats APS
11. Existència d'una estructura política per a la promoció i supervisió de l'APS
12. Existència de personal adequat i apropiat per a la coordinació de l'APS
13. Finançament suficient per a la coordinació, participació i promoció de l'APS
14. Reconeixement de l'APS per part de la institució
15. Existència d'un programa de seguiment de la qualitat del programa que permeti avaluar les millores
16. Consideració de l'APS per part dels Centres com un component valuós de les seves titulacions

Font: Andrew Furco (2009). Institutionalizing Service-Learning in Higher Education (Office for Public Engagement. University of Minnesota)

2. MARC LEGAL I INSTITUCIONAL

2.1. A nivell URV:

L'Aprenentatge-Servei és una metodologia que permet avançar en un dels grans reptes de la Universitat actual: la vinculació de les seves tres missions (docència, recerca i l'anomenada tercera missió, que expressa la funció social de la Universitat). L'APS permet, molt especialment, la vinculació entre la primera missió (docència) i la tercera missió en la seva dimensió ètica, sens perjudici de la segona missió (recerca), en la mesura que en funció de la naturalesa del servei i del seu encaix curricular, l'APS

conflueix amb el concepte, igualment estès a nivell internacional, de la recerca basada en la comunitat.

La relació de l'APS amb la primera i la tercera missió de la Universitat explica que els dos principals documents que defineixen el marc institucional del Programa d'Aprenentatge Servei a la Universitat Rovira i Virgili siguin:

- el **Pla Estratègic de Docència** (aprobat pel Claustre Universitari de 28 de novembre de 2003). D'acord amb el model docent definit en aquest document i tenint en compte els Descriptors de Dublín, la Universitat Rovira i Virgili ha configurat un model de competències que s'estructura en competències específiques, transversals i nuclears. Entre les competències nuclears, que són aquelles que tot titulat per la Universitat Rovira i Virgili ha d'assolir de forma obligatòria independentment dels estudis cursats, es troba la competència "C5. Comprometre's amb l'ètica i la responsabilitat social com a ciutadà/ana i com a professional". Les experiències APS són un mitjà per treballar i assolir aquesta competència, a banda de ser, com és conegut, una estratègia metodològica idònia per a l'adquisició d'altres competències, en la mesura que implica la contextualització real de l'aprenentatge.

- el **Pla Estratègic de la Tercera Missió** (aprobat pel Claustre Universitari de 28 de maig de 2009). Contempla de forma expressa el foment de l'APS i de la recerca basada en la comunitat com a actuació associada als objectius de l'eix 2 (social, de voluntariat i de cooperació al desenvolupament).

En coherència amb aquest marc institucional:

- el **programa de govern** de l'actual equip de direcció de la Universitat (període 2010-2014) contempla expressament com a acció de govern el foment de l'APS com a estratègia de formació integral dels estudiants, essent responsable directe de l'acció el Vicerectorat de Docència i EEES, amb la col.laboració del Vicerectorat d'Estudiants i Comunitat Universitària i el Vicerectorat de Societat i Relacions Institucionals.

2.2. A nivell estatal:

Posteriorment a la configuració d'aquest marc institucional intern, el propi sistema universitari ha avançat en el grau de reconeixement de l'APS tant a nivell normatiu com, encara tímidament, en la definició i concreció d'algunes polítiques universitàries. Així, a dia d'avui, la institucionalització d'un Programa d'Aprenentatge Servei:

- dóna resposta a allò establert a l'article 64.3 del *Real Decreto 1791/2010, de 30 de diciembre, por el que se aprueba el **Estatuto del Estudiante Universitario***, d'acord amb el qual les universitats afavoriran pràctiques de responsabilitat social i ciutadana que combinin aprenentatges acadèmics en les diferents titulacions amb prestació de servei a la comunitat orientat a la millora de la qualitat de vida i la inclusió social.

- és afí al concepte de **Responsabilitat Social Universitària** treballat en el marc de la *Estrategia Universidad 2015 (La responsabilidad social de la universidad y el desarrollo sostenible. Ministerio de Educación. 2011)*.

- Finalment, és important tenir present el *Real Decreto 1027/2011, de 15 de julio, por el que se establece el Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior*, conegut com a **MECES**, atès que tant en el nivell de Grau com en el de Màster es preveu com a resultat d'aprenentatge la capacitat de l'estudiant de fer reflexions de naturalesa ètica en el seu camp d'estudi:

- ◇ Article 6. Nivell de Grau: "c) *tener la capacidad de recopilar e interpretar datos e informaciones sobre las que fundamentar sus conclusiones incluyendo, cuando sea preciso y pertinente, la reflexión sobre asuntos de índole social, científica o ética en el ámbito de su campo de estudio*".

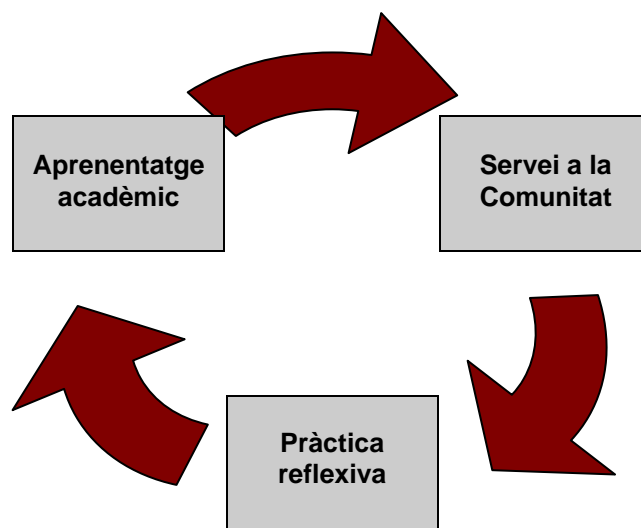
- ◇ Article 7. Nivell de Màster: "c) *saber evaluar y seleccionar la teoría científica adecuada y la metodología precisa de sus campos de estudio para formular juicios a partir de información incompleta o limitada incluyendo, cuando sea preciso y pertinente, una reflexión sobre la responsabilidad social o ética ligada a la solución que se proponga en cada caso*".

La previsió de resultats d'aprenentatge d'aquesta naturalesa, coherents amb la competència nuclear C5 de la URV, suposa concebre la universitat també com un espai d'aprenentatge ètic i la necessitat de definir estratègies que ho facin possible.

3. DEFINICIÓ I ELEMENTS DE L'APS

L'APS és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte, en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo (Puig & Palos, 2006). Es tracta d'una activitat complexa que integra el servei a la comunitat amb l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats o valors, a partir de la pràctica reflexiva.

Les experiències d'APS donen resposta sempre a resultats d'aprenentatge vinculats amb les competències pròpies de cada titulació, en el context del pla d'estudis.

- L'APS **no** és voluntariat. En aquest últim la finalitat és el servei a la comunitat. En els projectes d'APS hi ha dues finalitats que es busquen al mateix temps: el servei a la comunitat i l'aprenentatge curricular que aquest servei proporciona a l'estudiant. A més, cal que hi hagi el component de pràctica reflexiva.
- L'APS **no** s'identifica sempre amb les pràctiques externes curriculars. L'assignatura de pràctiques externes és una de les vies d'encaix curricular de l'APS però no sempre tindran aquest component.
- L'APS **no** s'identifica sempre amb la recerca basada en la comunitat però pot coincidir amb aquesta en funció de la naturalesa del servei.
- L'APS **no** s'identifica per norma general amb la cooperació internacional però pot tenir aquest component en funció del destinatari i la naturalesa del servei.

Taula 3

The Seven Elements of High Quality Service-Learning
<p>1. Integrated Learning</p> <ul style="list-style-type: none">• The service-learning project has clearly articulated knowledge, skill or value goals that arise from broader academic and/or developmental learning goals of the program.• The service informs the learning content and the learning content informs the service.• Life skills learned in the community setting are integrated back into program-based learning.
<p>2. High-Quality Service</p> <ul style="list-style-type: none">• The service responds to an actual community need that is recognized by the community.• The service is age-appropriate and well-organized.• The service is designed to achieve significant benefits for students and community.
<p>3. Collaboration</p> <ul style="list-style-type: none">• The service-learning project is a collaboration among as many of these partners as is feasible: students, parents, community-based organization staff, afterschool program staff, school and program administrators, teachers and recipients of service.• All partners benefit from the project and contribute to its planning.
<p>4. Student Voice</p> <p>Students participate actively in:</p> <ul style="list-style-type: none">• choosing and planning the service project;• planning and implementing the reflection sessions, evaluation and celebration;• taking on roles and tasks that are appropriate to their age.
<p>5. Civic Responsibility</p> <ul style="list-style-type: none">• The service-learning project promotes students' responsibility to care for others and to contribute to the community.• By participating in the service-learning project, students understand how they can impact the community.
<p>6. Reflection</p> <ul style="list-style-type: none">• Reflection establishes connections between students' service experiences and the academic/developmental learning curriculum.• Reflection occurs before, during, and after the service-learning project.
<p>7. Evaluation</p> <ul style="list-style-type: none">• All the partners, especially students, are involved in evaluating the service-learning project.• The evaluation seeks to measure progress toward the learning and service goals of the project.

Font: *Service Learning 2000 Center at Stanford University (1998)*

4. BENEFICIS DE L'APS

Per als estudiants

- Fomenta el vincle de l'estudiant amb la seva universitat (sentit de pertinença).
- Promou el compromís actiu de l'estudiant amb la seva comunitat.
- Desenvolupa de manera efectiva i avaluable el currículum nuclear de la URV i, molt particularment, el compromís amb l'ètica i la responsabilitat social com a ciutadà/ana i com a professional.
- Millora la sensibilitat per la diversitat i la multiculturalitat.
- Desenvolupa de manera efectiva i avaluable competències transversals i específiques de la titulació.
- Incrementa la motivació per a l'aprenentatge.
- Estreny la relació amb el professorat afavorint processos d'aprenentatge efectius.
- Afegeix perspectives noves en els processos d'orientació professional.

Per al professorat

- Permet la col·laboració amb organitzacions de la comunitat en el desenvolupament de la docència i, potencialment, afegeix una nova dimensió a la seva recerca.
- Permet connectar la docència amb les altres dues missions de la universitat.
- Fomenta els equips docents interdisciplinars.
- Afavoreix el rol docent de mentor, guia o facilitador de l'aprenentatge que impulsa l'EEES.
- Millora la participació i la motivació dels estudiants.
- Facilita la formació i avaluació per competències.

Per a la universitat

- Permet desenvolupar la tercera missió (compromís amb les persones, amb la ciència, amb la comunitat i amb els valors) i afavoreix la participació directa de tota la comunitat universitària en aquesta.
- Afavoreix el sentiment de pertinença a la universitat.
- Afavoreix una visió integradora de les diverses missions de la universitat.
- Afavoreix els processos de millora i qualitat docent.
- És un marc privilegiat per fer efectiu el model de formació integral dels estudiants com a ciutadans, que, amb el seu nivell cultural, els seus coneixements i habilitats específics i el seu esperit crític i humanista, han de ser la base d'una societat més

justa, solidària i, en última instància, sostenible.

- Incrementa les possibilitats de crear vincles amb el territori oferint noves oportunitats a professorat i estudiantat.
- Reforça el paper de la universitat com a institució que aporta benestar social i econòmic al territori.
- Ofereix personalitat i identitat diferenciadora a la universitat.

Per a la comunitat

- Permet rebre suport a col·lectius i entitats sense recursos o desfavorits.
- Permet millorar l'entorn, enriquint i innovant programes i serveis dins la comunitat.
- Proporciona l'oportunitat per a la col·laboració estreta entre estudiants, comunitat i professionals.
- Ofereix l'oportunitat de contribuir a la formació d'una generació de ciutadans i professionals amb un fort compromís social.
- Afavoreix la identificació de la URV com la seva universitat.

5. L'APS EN EL CONTEXT UNIVERSITARI

5.1. L'APS en el context universitari internacional

L'APS universitari es troba consolidat en un bon nombre de països sudamericans, així com als EEUU i al Canadà. En aquest dos últims casos és de destacar l'existència d'associacions que tenen per finalitat la promoció de l'APS, que ofereixen tot tipus de recursos. L'APS és un àmbit de col·laboració entre universitats i no de competència. Son referents indiscutibles:

Campus Compact (USA)

Campus Compact és una coalició nacional de més de 1.100 presidents de *colleges* i universitats -els quals representen uns 6 milions d'estudiants- compromesos amb la realització dels fins cívics i socials de l'Educació Superior. Com a única associació d'Educació Superior de caràcter nacional dedicada exclusivament al compromís social basat en el campus (*campus-based civic engagement*), Campus Compact promou el servei públic comunitari que desenvolupa la competència ètica i de responsabilitat social com a

ciudadà/ana de l'estudiantat, ajuda els campus a consolidar vincles efectius amb la comunitat i proveeix de recursos i capacitació per assolir les aspiracions del professorat d'integrar l'aprenentatge basat en la comunitat i la societat en el currículum.

National Service-Learning Clearinghouse - NSLC (USA)

La NSLC dóna suport a la comunitat APS en educació superior, a les llars d'infants, educació primària i secundària, organitzacions basades en la comunitat i tots aquells altres interessats en estrènyer vincles entre les escoles i les comunitats mitjançant l'APS.

Canadian Alliance for Community Service-Learning

La Canadian Alliance for Community Service-Learning dóna suport, forma i crea xarxes per assegurar la implantació efectiva de l'APS al Canadà. La seva finalitat és que els estudiants, els educadors i les comunitats aprenguin i treballin conjuntament per enfortir els individus i la societat.

Per tal de definir el programa d'APS a la URV s'ha visitat, específicament, els programes de les següents universitats canadenques: **University of Ottawa, University of Toronto, University of Guelph i Wilfrid Laurier University.**

5.2. L'APS en el context universitari català i estatal

En el context universitari català i estatal es percep d'un temps ençà un interès creixent per l'APS universitari, que es manifesta en la creació de xarxes i en iniciatives que tenen per finalitat la promoció de l'APS a les universitats, l'intercanvi d'experiències o la recerca en l'àmbit de la investigació educativa, en el que les referències bibliogràfiques sobre aquesta metodologia són cada vegada més. Si bé l'interès per l'APS ha partit gairebé sempre del compromís personal i ideològic d'un sector del professorat, és de preveure que el nou marc normatiu que proporciona l'Estatut de l'Estudiant marqui una tendència cap a fórmules més institucionalitzades d'APS, si bé queda encara un llarg camí a recórrer abans no s'arribi a una situació de consolidació equiparable a altres països.

Són referents a destacar:

- la monografia de Miquel Martínez (ed.) (2008) “**Aprentatge servei i responsabilitat social de les universitats**”, editat per Octaedro i la Fundació Jaume Bofill
- la **Red española de aprendizaje-servicio**, creada el 2010 com a espai de col.laboració entre institucions educatives, organitzacions d'acció social i professionals que en diferents àmbits i Comunitats Autònomes impulsen desde fa anys l'APS (<http://www.aprendizajeservicio.net/>).
- la **xarxa APS(U)**, impulsada per l'ICE de la Universitat de Barcelona que, entre altres activitats, organitza des de 2010 amb caràcter anual una trobada sobre l'APS universitari.
- el **Centre Promotor d'Aprentatge Servei** (Barcelona), que té com a finalitat promoure l'estudi, la difusió i el desenvolupament de l'APS en tots els nivells educatius (<http://www.aprenentatgeservei.org/>).

5.3. L'APS a la URV: antecedents

En el si de la Universitat Rovira i Virgili, l'interès per l'APS no és ni molt menys nou. Existeixen des de fa anys experiències d'aquesta metodologia fruit de la iniciativa individual d'alguns professors, essent destacable que fins i tot un centre, la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia, va arribar a provar un projecte d'APS en Junta de Facultat, que no va poder desenvolupar-se completament; i que quatre de les experiències han estat reconegudes pel Consell Social de la Universitat Rovira i Virgili en el context dels Premis a la Qualitat Docent, una d'elles ha rebut una menció extraordinària en el marc d'aquests mateixos premis, i dues d'elles han estat també mereixedores de la Distinció Jaume Vicens Vives a la Qualitat Docent Universitària de la Generalitat de Catalunya.

És significatiu que la inclusió expressa de l'APS en el Pla Estratègic de la Tercera Missió com a actuació associada als objectius de l'eix 2 (social, de voluntariat i de cooperació al desenvolupament) es va produir precisament com a conseqüència de la proposta formulada en aquest sentit per part del professorat vinculat a una iniciativa consolidada d'APS en el camp del Dret, com és la Clínica Jurídica Ambiental del Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT), d'aquesta universitat.

L'aprovació del Pla Estratègic de la Tercera Missió va promoure que la Clínica Jurídica Ambiental i el Science Shop del Projecte APQUA, vinculat al Departament d'Enginyeria Química i que treballava també ja activament en la promoció d'experiències d'APS en

el seu àmbit, organitzessin, amb la col.laboració de l'Institut de Ciències de l'Educació, la **I Jornada sobre Aprenentatge Servei i Recerca Basada en la Comunitat a la URV**, que va tenir lloc el 8 d'abril de 2010. En la mesura que l'objectiu era identificar experiències d'aquestes metodologies a la Universitat Rovira i Virgili, es va optar per fer una crida oberta de la que n'havia de sortir el programa de la Jornada. Com a conseqüència d'aquesta crida, es van identificar i compartir experiències en els àmbits del Dret, Educació Social, Enginyeria Ambiental, Enginyeria Informàtica, Enginyeria Química, Infermeria, Magisteri, Pedagogia, Periodisme i Psicologia. Una breu descripció d'algunes experiències d'APS a la URV, així com més informació sobre el Projecte APQUA i una relació de bibliografia on se'n pot trobar més informació, podrà consultar-se properament al núm. 41 de la revista electrònica *Temps d'Educació* (<http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio>).

Aquesta trobada marca un fita important en el procés d'institucionalització de l'APS a la URV atès que en va sorgir la idea de crear una xarxa docent amb l'objectiu d'intercanviar experiències i treballar de forma coordinada i interdisciplinària dins la universitat en el disseny d'una proposta conjunta d'institucionalització d'un Programa d'Aprenentatge Servei. La posterior inclusió de l'APS en el programa de govern de l'actual equip de direcció, ha suposat l'oportunitat de treballar conjuntament, xarxa i Vicerectorat de Docència i EEES, en aquest projecte.

La **xarxa docent, constituïda en el marc de la convocatòria 2010-2011 d'ajuts a la innovació docent de l'ICE**, compta amb vint-i-dos membres de diversos Departaments i té com a objectius:

- promoure l'APS i la recerca basada en la comunitat com a estratègia d'aprenentatge compromesa socialment amb el territori i amb la comunitat internacional.
- donar a conèixer i consolidar les iniciatives existents a la Universitat Rovira i Virgili.
- consolidar les col.laboracions existents entre professors de diverses titulacions i crear-ne de noves.
- formular una proposta per a la seva regulació, reconeixement i promoció, partint de les experiències internacionals d'institucionalització de programes d'APS.
- fer difusió de les iniciatives desenvolupades i dels resultats assolits.

Un total de quinze membres de la xarxa juntament amb el Vicerectorat de Docència i EEES ha treballat en el Programa d'APS a la URV. El caràcter interdisciplinari dels membres del grup de treball, la seva experiència prèvia en APS i, en molts casos, també l'experiència en càrrecs de gestió dins la universitat, és un dels punts forts del procés seguit a la URV per a la institucionalització de l'APS.

Membres de l'equip:

Aitana de la Varga (coord. de la xarxa. Dret Públic), Rosario Barrios (Pedagogia), Misericòrdia Camps (Psicologia), Maria Teresa Franquet (Dret Privat, Processal i Financer), Montse García (Enginyeria Informàtica i Matemàtiques), Jordi Gavaldà (Enginyeria Química), Maria Marquès (Dret Públic), Víctor Merino (Dret Públic), Antoni Pérez-Portabella (Estudis de Comunicació), Carmen Ponce (Pedagogia), Mònica Portero (APQUA), Carmina Puig (Antropologia, Filosofia i Treball Social), Rosa Qeral (Pedagogia), Ramona Torrens (Antropologia, Filosofia i Treball Social), Jacky Verrier (Filologies Romàniques).

6. LA INSTITUCIONALITZACIÓ DE L'APS A LA URV

6.1. Pla d'actuació

D'acord amb els experts, la primera garantia d'èxit en tot procés d'institucionalització de l'APS és assumir que:

- és un **procés a llarg termini** que implica un esforç sostingut i planificat de caràcter plurianual.
- **no és un procés lineal**, sinó més aviat una espiral complexa de qüestions i activitats interdependents.

Andrew Furco (2009). Institutionalizing Service-Learning in Higher Education (Office for Public Engagement. University of Minnesota)

Partint d'aquesta premissa, es planteja un pla d'actuació progressiu per a la institucionalització de l'APS a la URV, la temporització del qual, en alguns dels seus punts, queda supeditada a la disponibilitat de recursos addicionals.

Elements de la institucionalització de l'APS (d'acord amb la taula 2 del punt 1 d'aquest document)	Accions	Responsables	Temporització	Recursos humans i econòmics
1. Definició i objectius clars de l'APS	Estudi per a la redacció de la proposta de Programa	Vicerektorat de Docència i EEES	2011	Vicerektorat de Docència i EEES Xarxa APS-URV (ICE) Consell Social
	Aprovació del Document-marc del Programa	Consell de Govern	Febrer 2012	
	Elaboració guies APS professorat, estudiantat i comunitat	Vicerektorat de Docència i EEES	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SRED Xarxa APS-URV (ICE)
2. Visió a llarg termini del rol de l'APS a la institució	Aprovació del Document-marc del Programa d'APS	Consell de Govern	Febrer de 2012	URV
3. Vinculació de l'APS a la missió institucional	Incorporació expressa de l'APS en el Pla Estratègic de la Tercera Missió	Claustre	Maig 2009	URV
	Aprovació del Document-marc del Programa d'APS	Consell de Govern	Febrer de 2012	URV
	Coordinació amb l'Oficina del Voluntariat i la URV Solidària en la configuració de l'oferta	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat de Societat i Relacions Institucionals	2013	Oficina del Voluntariat URV Solidària Centres En el futur, Àrea APS
4. Consideració de l'APS com a vehicle per assolir altres objectius de la institució	Aprovació del Document-marc del Programa d'APS	Consell de Govern	Febrer de 2012	URV
	Accions de promoció, formació i difusió entre la comunitat universitària dels beneficis i les oportunitats de l'APS	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Societat i Relacions Institucionals Delegat del Rector per a la	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Subvenció Ministeri Xarxa APS-URV (ICE) ICE

		Formació del PDI		
5. Implicació i recolzament ferm per part del professorat	Promoure la iniciativa del professorat en la configuració de l'oferta APS	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat de Postgrau i Formació Permanent Centres	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Centres (organització acadèmica APS) En el futur, també Àrea APS
	Fomentar el treball en xarxa, consolidar les col.laboracions existents entre professors de diverses titulacions i crear-ne de noves.	Vicerektorat de Docència i EEES	Des de juliol 2010 Acció continuada	Xarxa APS-URV (ICE)
6. Consideració de l'APS com a vertadera activitat acadèmica del professorat	Difusió del Programa a Centres i Departaments	Vicerektorat de Docència i EEES	Difusió inicial: febrer 2013 Acció continuada	Vicerektorat de Docència i EEES SREd Xarxa APS-URV (ICE)
	Incorporació a la Guia de Metodologies Docents de la URV i a les eines i mecanismes de planificació i suport a la docència	Vicerektorat de Docència i EEES	Actiu per la planificació del curs acadèmic 2013-2014	SREd
	Oferta de formació en APS dins el PROFID	Delegat del Rector per a la Formació del PDI	Des de 2010	ICE
	Reconeixement de les activitats d'APS validades per la Comissió de Docència, com a Tercera Missió en el Pacte de Dedicació del PDI	Vicerektorat de Personal Docent i Investigador	Inici: curs acadèmic 2013-2014	URV
7. Coneixement per part dels estudiants de les opcions d'APS a la universitat	Visibilitat del Programa APS a la web de la URV	Vicerektorat de Docència i EEES	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SREd
	Creació i publicitat del registre d'experiències APS a la URV	Vicerektorat de Docència i EEES Comissió de Docència delegada del C. de Govern	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SREd
	Incorporació a la Guia de Metodologies Docents de la URV i a les eines i mecanismes de planificació i	Vicerektorat de Docència i EEES	Actiu per a la planificació del curs acadèmic 2013-2014	SREd

	suport a la docència			
	Elaboració Guia APS Estudiantat	Vicerektorat de Docència i EEES	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SREd Xarxa APS-URV (ICE)
8. Rol actiu dels estudiants en la promoció de l'APS en les seves titulacions	Promoure la participació dels estudiants en les accions de promoció interna i externa	Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària
	Organitzar espais d'intercanvi d'experiències	Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària
	Promoure la iniciativa de l'estudiantat en la configuració de l'oferta APS	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Centres (organització acadèmica APS) En un futur, també Àrea APS
9. Consideració dels membres de les comunitats participants com a membres de la comunitat universitària	Inclusió dels supervisors externs en el Programa Amics i Amigues de la URV	Vicerektorat de Societat i Relacions Institucionals	Febrer 2013	
10. Existència d'una estructura de coordinació de les activitats APS	Creació de l'àrea APS integrada en els serveis centrals de la URV	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Societat i Relacions Institucionals Gerència	A determinar	Supeditat a l'obtenció de recursos addicionals via conveni
	Difusió del Programa en Centres (integració de l'APS en l'organització acadèmica ordinària).	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat de Postgrau i Formació Permanent	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència i EEES SREd Xarxa APS-URV (ICE)
11. Existència d'una estructura política per a la promoció i supervisió de	Inclusió del foment de l'APS en el programa de govern i atribució de la responsabilitat als vicerektorats	Rectorat	2010	

I'APS	corresponents			
	Atribució de la competència del seguiment de la qualitat del Programa APS a la Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	Consell de Govern	Febrer de 2012	
12. Existència de personal adequat i apropiat per a la coordinació de l'APS	Creació de l'àrea APS integrada en els serveis centrals de la URV	Gerència	A determinar	Supeditat a l'obtenció de recursos addicionals via conveni
	Capacitació del personal (PDI o PAS) dels Centres que duguin a terme l'organització acadèmica de l'APS	Delegat del Rector per a la Formació del PDI Gerència	A partir de febrer de 2013, acció continuada	ICE Gerència
13. Finançament suficient per a la coordinació, participació i promoció de l'APS	Captació de recursos externs a la URV	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Societat i Relacions Institucionals	2011-2012	
	Estudi sobre les possibilitats de repercussió de despeses al destinatari del servei i proposta de model de càlcul	Vicerektorat de Docència i EEES Secretaria General Gerència	Febrer 2013	Subvenció Ministeri Xarxa APS-URV (ICE)
	Difusió del Programa en Centres i Departaments (integració de l'APS en l'organització acadèmica ordinària).	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat de Postgrau i Formació Permanent	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència i EEES SREd Xarxa APS-URV (ICE)
14. Reconeixement de l'APS per part de la institució	Visibilitat del Programa APS a la web de la URV	Vicerektorat de Docència i EEES	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SREd
	Expedició d'un certificat per als estudiants que, a més de l'experiència APS, hagin	Vicerektorat de Docència i EEES Vicerektorat d'Estudiants i	2014	Vicerektorat de Docència i EEES

	seguir mòduls de formació específics en acció social oferts per la universitat	Comunitat Universitària Vicerectorat de Societat i Relacions Institucionals		
	Reconeixement a les entitats i organitzacions de la comunitat que participen en el Programa	Vicerectorat d'Estudiants i Comunitat Universitària Vicerectorat de Societat i Relacions Institucionals	2013	Vicerectorat de Docència i EEES Altres en funció de disponibilitat de recursos
	Incorporació de l'APS com un projecte institucional de la URV que facilita la transició cap a l'EEES i l'EER, a efectes de quinquennis de docència	Vicerectorat de Personal Docent i Investigador	A partir de la validació de les experiències APS per la Comissió de Docència	
15. Existència d'un programa de seguiment de la qualitat del programa que permeti avaluar les millores	Disseny del programa de validació d'experiències APS i seguiment	Vicerectorat de Docència i EEES	Octubre 2012	Subvenció Ministeri SREd Xarxa APS-URV (ICE)
	Aprovació del programa de validació d'experiències i seguiment	Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	Octubre 2012	
	Creació i publicitat del registre d'experiències APS a la URV	Vicerectorat de Docència i EEES Comissió de Docència delegada del C. de Govern	Febrer 2013	Subvenció Ministeri SREd
	Desplegament del programa de seguiment	Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	A partir de febrer 2013, acció continuada	
16. Consideració de l'APS per part dels Centres com un component valuós de les seves titulacions	Difusió dels beneficis de l'APS i del seu vincle amb les missions institucionals	Vicerectorat de Docència i EEES Vicerectorat de Postgrau i Formació Permanent	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerectorat de Docència i EEES Vicerectorat de Postgrau i Formació Permanent SREd Xarxa APS-URV (ICE)
	Difusió del Programa APS als Centres. Vinculació amb la qualitat de les titulacions	Vicerectorat de Docència i EEES Vicerectorat de Postgrau i Formació Permanent	A partir de febrer de 2013, acció continuada	Vicerectorat de Docència i EEES Vicerectorat de Postgrau i Formació Permanent SREd Xarxa APS-URV (ICE)

6.2. Vinculació curricular de l'APS a la URV

D'acord amb la definició i els elements de l'APS, l'aprenentatge de l'estudiant és sempre acadèmic, la qual cosa implica necessàriament una vinculació al pla d'estudis, amb tot el que això implica a l'efecte de planificació, seguiment i avaluació dels aprenentatges.

Les opcions de vinculació curricular a la URV són:

- Assignatures diverses del pla d'estudis
- Pràctiques externes
- Treball de Fi de Grau i Treball de Fi de Màster
- Currículum Nuclear

La concreció de la vinculació curricular, així com la resta d'aspectes acadèmics, ètics i legals associats a l'APS es desenvoluparan en fase d'execució del pla d'actuació, se'n farà la difusió oportuna i s'incorporaran, segons correspongui en cada cas, a les guies APS per al professorat, estudiantat i comunitat.

6.3. Desplegament, interpretació i revisió del pla d'actuació

Es delega en la **Comissió de Docència delegada del Consell de Govern** la supervisió del pla d'actuació, l'aprovació de tots els documents que se'n deriven i que han de facilitar la implantació del Programa, així com la facultat d'interpretar, revisar i actualitzar les accions previstes.

COMISSIÓ DELEGADA DE DOCÈNCIA, ESTUDIANTS I COMUNITAT UNIVERSITÀRIA

Sessió de 19 de febrer de 2015

Annex 12

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Consell de Govern de 26 de febrer de 2015

Elements de la institucionalització de l'APS (d'acord amb la taula 2 del punt 1 d'aquest document)	Accions	Responsables	Temporització	Recursos humans i econòmics
1. Definició i objectius clars de l'APS	Accions desenvolupades al primer període del pla d'actuació 2012-2015			
2. Visió a llarg termini del rol de l'APS a la institució	Fomentar una visió compartida de l'APS a l'Universitat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	2015 - 2017	URV
3. Vinculació de l'APS a la missió institucional	Desplegament de l'APS als Plans Estratègics de l'Universitat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat d'Universitat i Societat Vicerektorat d'Internacionalització	2015 - 2017	URV
	Vinculació de l'APS a la responsabilitat social universitària	Consell Social	2015 - 2017	URV
	Articulació de la coordinació amb l'Oficina del Voluntariat i la URV Solidària en la configuració de l'oferta	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat d'Universitat i Societat	Des de Març 2013, acció continuada	Oficina del Voluntariat URV Solidària Àrea APS – SREd Centres
4. Consideració de l'APS com a vehicle per assolir altres objectius de la institució	Accions de promoció, formació i difusió entre la comunitat universitària dels beneficis i les oportunitats de l'APS	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat d'Universitat i Societat Delegat del Rector per a la Formació del PDI	Des de Febrer 2013, acció continuada	Xarxa APS-URV (ICE) ICE Àrea APS - SREd
5. Implicació i recolzament ferm per part del	Promoure la iniciativa del professorat en la configuració de l'oferta APS	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer 2013, acció continuada	Centres (organització acadèmica APS)

professorat		Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI Centres		Àrea APS - SREd
	Creació del Col·lectiu APS format per professorat i estudiantat que realitza APS a l'Universitat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Setembre 2015	Xarxa APS-URV (ICE) Àrea APS - SREd
	Fomentar el treball en xarxa, consolidar les col.laboracions existents entre professors de diverses titulacions i crear-ne de noves.	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Juliol 2010, acció continuada	Xarxa APS-URV (ICE)
6. Consideració de l'APS com a vertadera activitat acadèmica del professorat	Oferta de formació en APS dins el PROFID	Delegat del Rector per a la Formació del PDI	Des de 2010	ICE
	Reconeixement de les activitats d'APS validades per la Comissió de Docència, com a Tercera Missió en el Pacte de Dedicació del PDI	Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI	Inici: curs acadèmic 2015-2016	URV
7. Coneixement per part dels estudiants de les opcions d'APS a la universitat	Manteniment del registre d'experiències d'APS a la URV a través de la web del Programa d'APS	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer 2013, acció continuada	Àrea APS - SREd
	Incorporació a la Guia de Metodologies Docents de la URV i a les eines i mecanismes de planificació i suport a la docència	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	2015 - 2017	SREd
	Actualització Guia APS Estudiantat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	2015 - 2017	Xarxa APS-URV (ICE) Àrea APS - SREd
8. Rol actiu dels estudiants en la promoció de l'APS en les seves titulacions	Promoure la participació dels estudiants en les accions de promoció interna i externa	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària
	Organitzar espais d'intercanvi d'experiències	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat	Des de Febrer 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat

		Universitària		Universitària
	Promoure la iniciativa de l'estudiantat en la configuració de l'oferta APS	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer 2013, acció continuada	Centres (organització acadèmica APS) Àrea APS - SREd
9. Consideració dels membres de les comunitats participants com a membres de la comunitat universitària	Possibilitat d'incloure als destinataris del servei en el Programa Amics i Amigues de la URV	Vicerektorat d'Universitat i Societat	Des de Febrer 2013	
10. Existència d'una estructura de coordinació de les activitats APS	Creació de l'àrea APS integrada en els serveis centrals de la URV	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat d'Universitat i Societat Gerència	A determinar	Supeditat a l'obtenció de recursos addicionals via conveni
	Assessorament del Programa en Centres (integració de l'APS en l'organització acadèmica ordinària).	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Xarxa APS-URV (ICE) Àrea APS - SREd
11. Existència d'una estructura política per a la promoció i supervisió de l'APS	Atribució de la competència del seguiment de la qualitat del Programa APS a la Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	Consell de Govern	Des de Febrer de 2012, acció continuada	
12. Existència de personal adequat i apropiat per a la coordinació de l'APS	Creació de l'àrea APS integrada en els serveis centrals de la URV	Gerència	A determinar	Supeditat a l'obtenció de recursos addicionals via conveni
	Capacitació del PAS dels Centres que duguin a terme l'organització acadèmica de l'APS	Delegat del Rector per a la Formació del PDI Gerència	2015-2017	ICE Gerència

13. Finançament suficient per a la coordinació, participació i promoció de l'APS	Captació de recursos externs a la URV	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	2015-2017	
	Difusió del Programa en Centres i Departaments (integració de l'APS en l'organització acadèmica ordinària).	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Xarxa APS-URV (ICE) SREd
14. Reconeixement de l'APS per part de la institució	Visibilitat del Programa APS a la web de la URV	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer de 2013, acció continuada	Àrea APS - SREd
	Expedició d'un certificat per als estudiants participants en el Programa d'APS des del Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària.	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Àrea APS - SREd
	Reconeixement a les entitats i organitzacions de la comunitat que participen en el Programa	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Àrea APS - SREd
	Incorporació de l'APS com un projecte institucional de la URV que facilita la transició cap a l'EEES i l'EER, a efectes de quinquennis de docència	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI	A partir de la validació de les experiències APS per la Comissió de Docència	
	Reconeixement a les millors experiències d'APS de qualitat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat d'Avaluació de la Qualitat	2015-2017	
15. Existència d'un programa de seguiment de	Aplicació del programa de validació d'experiències APS i seguiment	Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	Des de 2013, acció continuada	Comissió de Docència delegada del Consell de Govern

la qualitat del programa que permeti avaluar les millores	Manteniment del registre d'experiències APS a la URV a través de la web del Programa d'APS	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària	Des de Febrer de 2013, acció continuada	Àrea APS - SREd
	Desplegament del programa de seguiment de la qualitat	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Comissió de Docència delegada del Consell de Govern	Des de Febrer de 2013, acció continuada	
16. Consideració de l'APS per part dels Centres com un component valuós de les seves titulacions	Difusió dels beneficis de l'APS i del seu vincle amb les missions institucionals	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI	Des de Febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI Àrea APS - SREd Xarxa APS-URV (ICE)
	Difusió del Programa APS als Centres. Vinculació amb la qualitat de les titulacions	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI	Des de Febrer de 2013, acció continuada	Vicerektorat de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària Vicerektorat de Política Acadèmica i del PDI Àrea APS - SREd Xarxa APS-URV (ICE)